

Magnetogram ni avtoriziran!

MAGNETOGRAM
POGOVORA PREDSEDNIKA VLADE RS JANEZA JANŠE
ZA ODDAJO »TV KLUB« NA POP TV
Ljubljana, 24. marec 2012

EDI PUCER: Dober večer. Cunami ukrepov, ultimat, šok. Takšni so bili prvi odzivi sindikatov na predlog varčevalnih ukrepov vlade. Z njimi bodo močno zarezali v dohodke vseh javnih uslužbencev in funkcionarjev, njihove plače naj bi začasno znižali za kar petnajst odstotkov. Ukinili naj bi tudi regres in znižali kilometrine in dnevnice. Ukrepe bodo občutili tudi brezposelni. Manj bodo dobili starši, mamice na porodniškem dopustu, upokojenci, študentje. Dober večer, gospod predsednik. Najbrž se večina ljudi v državi strinja, da so varčevalni ukrepi nujni, toda veliko ljudi se sprašuje, zakaj začeti pri najbolj ranljivih - brezposelnih, mamicah na porodniškem dopustu.

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: No, dober večer. Glede napovedi. To, kar zdaj predlaga vlada, da naj bi naredili tudi v Sloveniji, so naredile praktično že vse druge evropske države. In to nekatere pred tremi, druge pa v zadnjih dveh letih. In drugo, to kar predlagamo, niso drastični ukrepi. Drastični ukrepi so bili recimo v nekaterih baltskih državah, kjer so v javnem sektorju odpustili tudi do 30 odstotkov ljudi, tistim, ki so ostali, pa so znižali plače za 30 odstotkov. Pa to niso delale samo baltske države ali pa manj razvite države, ki jih je kriza bolj prizadela. Se spomnite, kdaj je Švedska ukinila ambasado v Ljubljani?

EDI PUCER: Ne.

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Pred skoraj tremi leti. Leta 2010, v začetku leta. In Švedska je bogata država, ki je relativno dobro prišla čez krizo, pa so varčevali tudi pri teh stvareh, in to takoj na začetku krize. Slovenija ima še vedno ambasado v Stockholmu in ne bomo začeli pri najbolj ranljivih, ampak pri sebi. Zato je tudi toliko odpora, ker gre za tiste, ki seveda imajo močan glas, javna uprava, javni sektor, nadstavba, infrastrukturo, torej tisto, kar ustvarja javno mnenje, zato zdaj tudi poslušamo toliko govorjenja o šoku, drastičnih ukrepih in tako naprej, v bistvu pa gre za relativno blage ukrepe glede na stanje, v katerem Slovenija je in lahko mirno rečem, da je to šele prvi korak in da to ne bo dovolj.

EDI PUCER: No, ampak pogledjte, brezposelnemu se recimo zelo pozna, če mu malenkost znižate nadomestila ali pa mamicam na porodniškem dopustu - to so ranljive skupine, ne? Tu se najbrž strinjava. Po drugi strani pa pravijo sindikati, ni nobenih ukrepov, s katerimi bi dodatno obdavčili recimo najbolj premožne ali pa luksuz.

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: To, kar ste rekli, so ranljive skupine, zato so tam predlogi za poseg relativno blagi. In ti predlogi so izdelani na podlagi primerjave, kako je s socialno državo v Sloveniji in v tistih evropskih državah, ki jim pravimo, da so socialne države po definiciji, recimo v Skandinaviji. Če teh blagih ukrepov ne naredimo zdaj, bodo čez eno leto nujni ukrepi, ki ne bodo samo blagi, tudi na teh področjih, s tem, da od teh 60 ukrepov in še nekaj, kar jih je predlagala vlada, bomo skušali po teh pogajanjih, to so pogajalska izhodišča, to

še niso dokončni predlogi in dokončne odločitve, bomo skušali še kje poiskati rezerve tam, kjer jih bomo v tem času odkrili zato, da morda ti posegi pri porodniški in še nekaterih res občutljivih področjih ne bi bili tolikšni, ali pa da jih morda ne bi bilo. Čeprav tega zadnjega se bojim, da ne bo, ker je finančna situacija vsak dan slabša.

EDI PUCER: No, učitelji se bojijo, da bo s povečanjem delovne obveznosti prišlo do tega, da jih boste začeli odpuščati in seveda s povečanjem števila učencev v razredu. Ali to drži?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Torej, predlogi so, da se nekateri normativi ne drastično povečajo, ampak da se vrnejo recimo na stanje, kakršno je bilo leta 2000 pred desetimi leti, ko slovensko šolstvo ni bilo nič slabše kot je danes. In tukaj bo zagotovo nekaj viškov, vendar pa se v okviru tega, kar bodo posledice teh ukrepov, da po mojem v zvezi s temi viški zadeve reševati še vedno na mehak način. Vprašanje, če bo to šlo tudi dolgoročno in tudi to ni res, da se tukaj ne išče dodatnih rezerv v smislu obdavčevanja recimo bolj premožnih in tega, kar je, to je vse v tem paketu ukrepov, ki se pripravljajo in ki bodo na mizi za pogajanja s socialnimi partnerji v okviru priprav na sprejem oziroma podpis socialnega sporazuma. Tukaj je manevrski prostor do junija.

EDI PUCER: No, del bremena varčevalnega naj bi nosili tudi upokojenci. Tisti, ki imajo višje pokojnine, tistim naj bi znižali ali pa odvzeli ta varstveni dodatek za rekreacijo, piše pa tudi v tem sklopu, da naj bi precejšen prihranek, kar 12 milijonov prineslo tudi znižanje višine pokojnin v delu, ki nima podlage v plačnih prispevkih. Za kakšne pokojnine konkretno gre v tem primeru? Gre tu recimo za borčevske, invalidske pokojnine? Za te tudi administrativne upokojitve?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Tukaj v glavnem ne gre za pokojnine, deloma tudi recimo izjemne pokojnine so tukaj detangirane, v glavnem gre za dodatke h pokojninam, mislim da v okrog 32 kategorijah. Tudi za borčevske in raznorazne, mislim, da je 32 teh kategorij letno pa gre za ta izplačila ob pokojninah ali za izjemne pokojnine ali iz državnega proračuna v pokojninsko blagajno kot nadomestilo 440 milijonov evrov. In bi bilo zelo nepravilno, če bi prej posegli v upokojence, v dohodke, v pokojnine tistih, ki so plačevali v pokojninsko blagajno ves čas svoje zaposlitve, tiste, ki pa dobivajo to iz drugih naslovov, saj nekateri od teh recimo dodatkov so upravičeni, vprašanje pa če v teh višinah, to bi pa pustili nedotaknjeno. In zato mislim, da je pravično, da se najprej lotimo tega.

EDI PUCER: Ali bi v tem primeru recimo tudi nekdanji predsednik države Milan Kučan izgubil dodatek k pokojnini?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Ne vem ...

EDI PUCER: Čisto konkretno.

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Zdaj ne vem, če je tudi ta zakon vmes. Pa tudi če je, to ne pomeni, da bi bivši predsednik izgubil ta dodatek, pomeni, da bi se zmanjšal.

EDI PUCER: Kako bomo reze občutili v zdravstvu? Tu načrtujete znižanje cenovnih standardov za medicinsko opremo pa citiram naprej, znižanje cen zdravstvenih storitev, znižanje deleža kritja zdravstvenih storitev iz obveznega zavarovanja. Tu naj bi prihranili kar 66 milijonov. Zdaj, če to prevedemo - ali to pomeni slabšo opremljenost, slabše storitve, daljše čakalne vrste in višje premije dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Na prvem mestu to pomeni iskanje rezerv in zmanjšanje teh stroškov na račun rezerv. Povsod so še kakšne rezerve. Zdaj, ko smo pripravili nabor teh ukrepov, smo jih kar nekaj odkrili, za katere marsikdo prej ni verjel oziroma ni vedel, da sploh obstajajo, in ko to sešteješ, to nanese na desetine milijonov evrov. V zdravstvu imajo ti

ukrepi za cilj predvsem iskanje teh rezerv brez tega, da bi se kakovost storitev pa tudi recimo pogoji dela v samem zdravstvu bistveno poslabšali.

EDI PUCER: Ampak, če se recimo vključevanje ene storitve prenese iz obveznega na dopolnilno zdravstveno zavarovanje, ga bomo najbrž morali plačati, ne?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Vse se na koncu plača. Če ne plača ta, pa plača naslednja generacija. Tako da to smo se zdaj naučili v zadnjih treh ali pa štirih letih, še posebej letos, ko bomo plačali še dodaten denar za obresti, za tisto, kar smo si izposodili. Tudi v zdravstvu je takoj poseglo vprašanje, kateri način je bolj učinkovit in kje na nek način najdeš več rezerve.

EDI PUCER: Kaj pa študentsko delo? Kaj pomeni povečanje koncesijske dajatve s 14 na 25 odstotkov? Ali to dejansko pomeni, da študentsko delo ne bo več zanimivo za delodajalce?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Zagotovo to pomeni, da bo nekoliko manj zanimivo. In da bo - recimo temu - konkurenčnost ponudbe na trgu bolj izenačena, s tem pa tudi na nek način povečan motiv za čim prejšnjo redno zaposlitev. Tudi ko bo šlo za redno delovno razmerje, bo vlada v prihodnjih mesecih tukaj predlagala določeno modernizacijo delovno-pravne zakonodaje, ki sledi primerom drugih evropskih držav.

EDI PUCER: No, sindikate je najbolj šokirala napoved 15-odstotnega znižanja plač pri vseh javnih uslužbencih. Branimir Štukelj pravi >>Tu je točka konflikta.<< Tudi recimo v policijskem sindikatu pravijo, pri policistu, ki ima 700 evrov plače, praktično ni več kaj vzeti. Veliko je takih javnih uslužbencev, ki imajo zelo nizke plače. Boste pri vseh enako rezali?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: No, prvič, v javnem sektorju obstajajo nesorazmerja, zato je ta pogajalski predlog vlade nekoliko kompleksnejši. Ponujamo najprej odpravo teh nesorazmerij, tako da tisti, ki so dejansko pod plačami in pričakujejo glede na pogodbe, ki so bile podpisane in sporazumne, dvig, da se to najprej naredi, potem pa se linearno zniža toliko, kolikor je potrebno, da bo ta del javne blagajne vzdržen. Naj povem še enkrat, da ti predlogi, ki jih je dala vlada za slovenski javni sektor, ne spadajo med drastične. Če jih primerjate z drugimi ukrepi po drugih državah, tudi bogatih državah, so to še vedno zelo blagi ukrepi. Tam v glavnem so v tistih državah, kjer je recesija tako udarila ekonomijo, kot se je to zgodilo v Sloveniji, bili ti posegi 20, 30 odstotni ob enakem odpuščanju. Se pravi, ko je približno tolikšen delež zaposlenih tudi izgubil službo.

EDI PUCER: Je pa seveda pomembno pri teh ukrepih, da imamo občutek, da smo vsi v istem čolnu. Da vsi nekako enakopravno nosimo bremena. Kako naj si človek razlaga potemtakem, da recimo medtem ko več kot pol Slovenije razmišlja o tem, kako bo zategovalo pas, kje bo kako kaj privarčevalo, recimo v državnem svetu nekdo razmišlja o tem, ali bo kupil Audija, novega luksuznega, ali BMW-ja ali Mercedesa recimo.

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Torej, bolj ko se o tem nakupu razmišlja, več poslancev razmišlja o tem, da bi glasovalo za spremembo ustave, po katerem se državni svet ukine.

EDI PUCER: Pa ste vi za to, da se ga ukine?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Jaz sem za to.

EDI PUCER: Kaj pa recimo takšni razpisi kot je bil za računalnike v Državnem zboru? Kako zajeziti takšne, bom rekel, ne ravno racionalnosti?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Tako, da prvič se vsi zavemo, da tako naprej ne bo šlo več in jaz mislim, da je neka pozitivna posledica ali pa dodana vrednost teh razprav ob teh ukrepih tudi to, da morda še nekdo, ki je včeraj razmišljal, da se bo dalo delati tako kot v zadnjih letih, ko se je govorilo o tem, da je kriza, trošilo se je pa tako kot pred krizo, da se to ne bo več dalo. Tudi v četrtek, ko je vlada pregledala seznam avtorskih in svetovalnih pogodb v javnem sektorju, dobili smo manjši del tega, smo se nad nekaterimi pogodbami zgrozili. Svetovalne pogodbe za svetovanje pri raznih informacijskih storitvah v višinah preko milijona evrov za nekaj, kar je - sam sem včasih delal na tem področju - lahko čista megla. To še vedno obstaja.

EDI PUCER: No, da to še vedno obstaja, kaže recimo tudi vozni park ...

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: To je zdaj prekinjeno ...

EDI PUCER: Javne uprave, ne? Vi boste zdaj zaostriili pogoje recimo za dodeljevanje službenih vozil, tudi kilometrine bodo manjše, zmanjšali boste dnevnice. Ampak recimo če pogledamo ministrsko ekipo. Avtomobile ministrov ...

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: So še isti kot so bili.

EDI PUCER: So še isti. Kdaj se bo recimo pri nas kakšen minister odpovedal Audiju in tako, kot recimo v Veliki Britaniji, si delil avtomobil s kakšnim drugim kolegom, ali hodil peš, ali morda si kupil recimo cliota?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: No, tekom tega mandata se bo to zgodilo velikokrat. Polovica tega voznega parka je že deloma v letih in se bodo ob morebitnih novih nabavah kupovali cenejši avtomobili, ali pa se sploh ne bodo kupovali in se bodo prerazporejali. Tudi nekaj fonda je bilo ustvarjenega s tem, ko smo združevali ministrstva in ko se bodo tudi nekatere druge institucije združevale. Bo tudi nekaj fonda nastalo, ko bomo povečali normative za javno upravo, tako da ne bo že na pet zaposlenih en šef, ampak da bo recimo na deset zaposlenih tisto število, ki bo zahtevalo tudi neko posebno vodenje. In mislim, da bo tukaj dovolj rezerv, da za te nakupe, te mandate ne bo potrebno ...

EDI PUCER: Ne bo več prostora.

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Denarja.

EDI PUCER: Bodo poslanci in ministri enako občutili varčevalne ukrepe kot javni uslužbenci? Postavlja se namreč vprašanje, zakaj so nekatere vladne stranke z Virantom na čelu pred dnevi vložile zakon, ki bi zmanjšal seveda privilegije poslancev, ampak za manj kot to, kar vi predlagate.

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Ne, ko gre za ukinitve te pravice do prejemanja nadomestil po koncu mandata, gre za 50-odstotno zmanjšanje, ko gre pa za plače, ko je treba vedeti, da pri javnem sektorju je ta kompleksna ponudba, se pravi najprej odprava nesorazmerij, potem pa linearno znižanje, pri funkcionarskih plačah pa je štiri odstotno znižanje že bilo, in zdaj je v predlogu še toliko odstotkov, da se bo to izenačilo s plačami v javnem sektorju.

EDI PUCER: Se pravi, da pride do petnajst, ampak ...

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: V nobenem primeru se ne bo zgodilo, da bi se recimo funkcionarjem plača zmanjšala manj kot pa javnemu sektorju.

EDI PUCER: Ne, ker to so namreč predlagali Virant in ostali. Da bi se plače zmanjšale za 6 odstotkov ...

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: No, v teh pogajalskih izhodiščih je vlada zadevo uravnotežila.

EDI PUCER: Ker občutek je, kot da nekako se niste uskladili ali da so oni pohiteli, da bi si zagotovili prednost.

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Ne, ne. Jaz moram reči, da v sredo zvečer, ko je vlada predstavila osnutek ukrepov tudi koalicijskim poslancem, da je bilo tam, veliko razumevanje zanje in tudi bolj odločna podpora, kot sem jaz glede na izkušnje, ki jih imam iz prejšnjih let, ko se je kaj takšnega poskušalo, pričakoval.

EDI PUCER: No, ko gre za ta občutek, da morajo biti pravila enaka za vse, se postavi tudi seveda vprašanje poslancev, kot je recimo poslanec Simčič. Vi ste rekli, to je drugorazredna tema, ampak ...

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Jaz tega nisem komentiral.

EDI PUCER: Niste. Rekli ste, da je to manj pomembna tema od varčevanja.

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: To še vedno mislim.

EDI PUCER: Ja, ampak to se nekje začne, da smo vsi enaki recimo pred zakonom in ko gre za take ukrepe.

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Če bomo te varčevalne ukrepe primerjali s spričevalom poslanca Simčiča, potem bomo kmalu prišli v razprave, kakršne smo imeli zadnja tri leta, ko se je veliko razpravljalo, a nič naredilo.

EDI PUCER: Kakšna bodo zdaj pogajanja? Dva tedna ste dali na voljo sindikatom, sami pravijo, da je to ultimat, napovedujejo celo sodne spore. Vi ste že ponudili odstop oziroma ste rekli, da boste odtopili, če ne bodo sprejeli teh ukrepov. Ali sploh obstaja še možnost za doseči nek kompromis?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Glejte, kar se tiče tega zadnjega, sploh ne gre za to vprašanje. Dejstvo je, če vlada in večina v Državnem zboru ta zakon o uravnoteženem proračunu skupaj z rebalansom ne spravi skozi v rekordnem času oziroma v tem času, ki je realno na razpolago, se pravi v naslednjem mesecu, potem ji ne bo treba niti odstopiti, ker ne bo imela kaj početi. Stvar se bo zrušila vase, ker mi danes funkcioniramo na proračunu, ki je bil napisan za dva in pol odstotno gospodarsko rast in za 10 milijard in še nekaj. Stvar se bo do poletja potopila. Tako da gre za zelo resne stvari, ki presegajo vprašanje obveznosti oziroma mandat ene vlade.

EDI PUCER: Kaj pa pri opoziciji? Pričakujete, da vas bo podprla tudi pri zlatem fiskalnem pravilu, s katerim bi recimo preprečili morebitne referendumne o teh varčevalnih ukrepih.

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Zlato fiskalno pravilo nima osnovnega namena, da se preprečijo referendumni. Bo verjetno ustavno sodišče z njim dobilo neko novo sidro pri presoji, kateri referendumni o katerih zakoni so v skladu z ustavo in kateri niso. Vendar pa je osnovni namen tega zlatega pravila v tem, da sami sebi postavimo neke omejitve, tako da politika ne bo ponovno pripeljala državo v situacijo, v kakršni je. Poleg tega pa bo takojšnji učinek sprejetja tega zlatega fiskalnega pravila to, da se bo cena denarja za Slovenijo, še vedno se moramo

zadolževati, žal, mi bomo zmanjšali proračunski primanjkljaj na polovico, če bodo ti ukrepi uspeli, vendar bomo še vedno porabili milijardo več, kot bomo ustvarili, in cena tega denarja, za katerega se bomo zadolžili, ki si ga bomo izposodili, se bo takoj znižala, če bo Slovenija to sidro postavila v lastno ustavo. Zato vsak dan, ki mine do takrat, ko tega še nimamo, Slovenijo stane v evrih določeno vsoto. In jaz mislim, da je tukaj najlažje nekaj pridobiti ali pa privarčevati, če hočete, da se tako izrazim.

EDI PUCER: Se pravi, izbire velike nimamo, ko gre za varčevanje, lahko pa izbiramo med različnimi ukrepi. Ljudi je namreč zbadlo tudi to, da ukinimo dva dela prosta dneva, drugi januar in drugi maj, nekateri se sprašujejo, zakaj ne bi ukinili recimo dneva Marijinega vnebovzetja. Kakšen poseben razlog, da ukinete ta dva dneva, ne pa kakšnega drugega?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Poseben razlog, ker je bila narejena primerjava med dela prostimi dnevi v Sloveniji in v evropskem okolju, tudi v neposredni soseščini, in ta primerjava je pokazala, da več kot polovica evropskih držav sicer praznuje prvi maj in tudi mi tega praznika ne ukinjamo, bog ne daj ...

EDI PUCER: Ampak se je prijel, tradicionalno ...

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Ja, ja, seveda, saj bo ostal, prvi maj bo ostal, praznik in tudi dela prost dan. Vendar pa drugi maj v nobeni evropski državi ni dela prost dan. Samo v Sloveniji. Tudi v tistih, ki so recimo nekoliko bolj tradicionalno bile včasih usmerjene v to praznovanje, enako velja za 2. januar. Tako da, če gremo zdaj na to, da dosežemo tukaj tudi ekonomske učinke in ekonomski učinki bodo, seveda, več delaš, več ustvariš, je treba gledati tudi na to, da ekonomija, ki je pač povezana, da delaš takrat, ko delajo tudi drugi. Da ne kličeš iz prazne pisarne, iz polne pisarne v prazno pisarno v sosednji državo, kjer je partner na dopustu.

EDI PUCER: Najlepša hvala, gospod predsednik.

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Hvala vam.